

CẢNH ĐỨC TRUYỀN ĐĂNG LỤC

QUYỂN 18

Thiền sư Hành Tư ở núi Thanh Nguyên, Cát Châu, đời thứ 6 (phần 2) có 14 vị

- Đời thứ 6: Có 14 vị.

- Đệ tử nối pháp của Thiền sư Nghĩa Tồn ở Tuyết Phong Vân Phong, Phước Châu, có 14 người:

1. Thiền sư Sư Bị ở Huyện Sa Phước Châu.
2. Thiền sư Tuệ Lăng ở Trường Khánh Phước Châu,
3. Thiền sư Huyền Thông ở núi Phước Châu Đại Phố.
4. Thiền sư Đạo Phó ở Long Sách tự Hàng Châu.
5. Thiền sư Giảo Nhiên ở núi Trường Sinh Phước Châu .
6. Thiền sư Trí Phù ở núi Nga Hồ Tính Châu,.
7. Thiền sư Hoài Nhạc ở Báo Ân Chương Châu, .
8. Thiền sư Úc ở Hóa Độ Tây Hưng Sư Đô Hàng Châu.
9. Quốc sư Thầy Yến ở Cổ Sơn Phước Châu.
10. Thiền sư Thiệu Khanh ở Long Thọ Chương Châu.
11. Thiền sư Hành Thao ở Thiên Tông Phước Châu.
12. Thiền sư Tùng Yểm, ở núi Vĩnh Phước , Liên Hoa Phước Châu.
13. Thiền sư Vân Chiếu ở chùa Long Hoa Hàng Châu.
14. Thiền sư Linh Sâm ở Thúy Nham Minh Châu.

*** Đệ tử nối pháp của Thiền sư Nghĩa Tồn ở Tuyết Phong Phước Châu.**

1. Đại sư Tông Nhất pháp danh Sư Bị ở Huyện Sa, Phước Châu.

Sư người ở Mân huyện Phước Châu, họ Tạ. Thuở nhỏ thích câu cá, ngồi trên chiếc thuyền nhỏ trên sông Nam Đài đùa giỡn với các dân chài - Niên hiệu Đường Hàm Thông thứ 1, tuổi vừa 30 bỗng nhiên mến

mộ xuất trần mà bỏ thuyền câu, đến ngài Linh Huấn Thiền sư ở núi Phù dung mà cạo tóc, rồi đến thọ Cụ túc giới với Luật sư Đạo Huyền ở chùa Khai Nguyên tại Dự Chương, mặc áo vải, ăn rau cháo để đủ sống. Thường trọn ngày ngồi yên chúng đều lấy làm lạ. Sư và Nghĩa Tôn-Tuyết Phong vốn là anh em cùng pháp môn mà thân cận như thầy trò. Tuyết Phong lấy việc Sư khổ hạnh mà gọi là Đầu Đà. Một hôm Tuyết Phong hỏi cái đó là Bị Đầu Đà. Sư nói: Trọn chẳng dám đối gạt người - Hôm khác Tuyết Phong gọi bảo Bị Đầu Đà sao chẳng khắp tham vấn. Sư đáp: Đạt Ma chẳng đến Đông Độ, Nhị tổ chẳng đến Tây Thiên. Tuyết Phong cho là phải, Khi sư lên núi Tượng Cốt bèn cùng Thấy chung sức để cầu. Học trò thiền đến đông. Sư bèn vào thất học hỏi sớm chiều không quên. Sư lại xem kinh Lăng Nghiêm mà phát sáng tam địa. Do đó ứng cơ lanh lợi cùng Tu-đa-la ngâm kệ hợp. Các phương Huyền học có người chưa quyết đều đến thỉnh ích với Sư. Còn như cùng Tuyết Phong Hòa thượng việc trưng lời hỏi đáp cũng không thua kém. Tuyết Phong nói Bị Đầu Đà là người lại tới. Một hôm Tuyết Phong lên pháp đường nói rằng: Cần phải hiểu việc này cũng như gương xưa ở trên Đài, Người Hồ đến hiện Hồ, người Hán đến hiện Hán. Sư hỏi: Bỗng gặp gương sáng đến thì như thế nào? Tuyết Phong nói Hồ Hán đều ẩn mất. Sư nói: Lão Hòa thượng gót chân chưa chấm đất. Sư lên pháp đường 1 lúc lâu, Đại chúng đều bảo không nói pháp 1 lúc đều về. Sư bèn hét rằng: Xem toàn bộ thì như nhau không 1 ai có trí tuệ, chỉ thấy ta mở đóng 2 miếng da. Đều đến nhóm họp tìm lời so ý, ta nói chân thật mà họ đều chẳng biết. Xem đó là nạn lớn nạn lớn - Có lúc Sư nói: Thiền Đức các ông đều đi hành cước mà đến đây với ta mà tham thiền học Đạo vì có chỗ kỳ đặc, vì đó hơi Đông hỏi Tây. Nếu có ai thử thông mà đến thì ta vì các ông mà chứng minh phải quấy, ta biết rõ là có thật được chẳng, nếu không được phải biết chỉ là đuổi theo là các ông đã đến chỗ (trong) đó. Ta nay hỏi các ông, các ông lại có mắt chẳng, nếu có thì nay liền biết được, lại biết được chẳng? Nếu không biết liền bị ta gọi là đồ mù đồ điếc được chẳng, chịu nói như thế chẳng? Các thiền đức cũng chớ tự khuất (tự ty) có thật các ông là người như thế chẳng? Mười phương chư Phật ở trên đầu các ông tôi chẳng dám đối gạt 1 phần. Chỉ nói việc này chỉ mình ta biết. Hiểu không? Như nay hết đạo tiếp nối theo Thích Ca, ta nói Thích Ca cùng ta là đồng tham vấn, ông nói tham ai hiểu chẳng rất chẳng dễ dàng, biết không gì chẳng đại ngộ mới biết được là biết, nếu là hạn chế chỗ ngộ thì cũng không nhìn thấy (gặp?). Các ông lại biết đại ngộ chẳng? Chẳng thể là các ông nói thuyết không thuyết

vô, có pháp thế gian bên này bên kia, có 1 cái chẳng phải là pháp thế gian, lão Hòa thượng tử hư không (và còn hư không kia) cũng là từ mê vọng huyễn sinh. Như nay chịu đi thì chỗ nào có cái đó mà nói còn như không có tin tức về hư không thì chỗ nào có 3 cõi. Có nghiệp rồi cha mẹ duyên sinh cùng ông thâm tình trước sau. Như nay nói không còn là đối gạt há hưởng là có biết ư? Ông nhiều lúc hành cước làm Hòa thượng xứng Đạo có giác ngộ. Ta nay hỏi ông như ở chốn núi cao tuyết dấu người lại có Phật pháp chẳng, có biện được chẳng. Nếu biện không được rồi lại chưa xong. Ta bình thường luôn nói trước mặt vong Tăng thì gặp đâu cũng là Bồ đề, tướng thân quang ngàn dặm ở sau đỉnh đầu, nếu người thấy được thì chẳng ngại ra được ấm giới, thoát khỏi ý tưởng trước đầu lâu của ông, đến đây chỉ là thể người chân thật của ông, chỗ nào lại riêng có 1 pháp mở che đây ông có biết chẳng, lại tin được chẳng biết thừa đương được chẳng. Cần phải rất nỗ lực - Sư lại nói Ta nay hỏi các ông lại nhân được sự gì, ở thế giới nào mà an thân lập mạng. Có hiện được chẳng, nếu biện không được thì giống như đèn mắt sinh hoa đốm, việc thấy là sai, biết chẳng? Như nay trước mắt thấy núi sông đất đai, sắc không sáng tối các thứ các vật thì đều là tướng hoa đốm, gọi đó là thấy biết điên đảo. Phạm người xuất gia biết tâm thấu gốc, nên gọi là Sa môn. Các ông nay đã cạo tóc đắp y làm tướng Sa môn tức là có phần tự lợi lợi tha. Như nay xem như chỗ đen tối đầy đất giống như nước mực, tự cứu còn không được sao lo được gì cho người khác. Nay Nhân giả, Đại sư Phật pháp nhân duyên chớ nhân rảnh rang mà dục đầu mà nói loạn đoán mò cho qua thời. Thì giờ khó được đáng tiếc cho kẻ đại trượng phu, sao không tự tỉnh xét xem là việc gì. Chỉ như theo tông phong tước là đẳng tộc (dòng họ cao quý) của chư Phật, các ông đã thừa đương không được. Do đó ta mới khuyến khích các ông, chỉ từ Ca-diếp môn mà tiếp tục đến siêu. Một môn này vượt trên phạm Thánh nhân quả của ông, vượt trên tỳ lô Diệu trang nghiêm thế giới hải khác (của người khác), vượt trên phương tiện môn khác của Thích Ca, ngay đây vĩnh viễn không nói có 1 vật cùng ông làm nhân kiến, sao không gấp gáp nghiên cứu lấy, chưa ắt nói ta lại đời 2, 3 đời (chớ nói ta đời 2, 3 đời...) chứa nhóm tịnh nghiệp. Nay các nhân quả Tông thừa của các ông là việc gì chẳng thể do thân tâm ông dụng công trang nghiêm liền được, chẳng thể do tha tâm, tức mạng thông liền được hiểu không? Chỉ như Phật Thích Ca ra đời đến nay (được thoát ly?) nhiều phen nói chơi 12 phần giáo như rót nước vào bình làm nhiều Phật sự như nhau hưởng về ông. Trong môn này dùng 1 chấm (điểm) cũng không được, dùng 1 mảy may tài giỏi

cũng không được, biết chẳng nó như việc trong mộng, cũng như lời nói mơ. Sa môn chưa được thoát ly bởi vì thức biết được chẳng, thức biết được tức là đại thoát ly, đại thoát ly. Do đó mà nói siêu là vượt lên trên. Phạm Thánh vượt ra, lia hết sinh tử, vượt ngoài nhân quả. Tỳ-lô vượt Thích Ca, không bị phạm Thánh nhân quả đối lừa, tất cả chỗ không người biết được ông. Biết chẳng không chỉ mê mãi lưới sinh tử luyến ái bị nghiệp thiện ác trói chặt dắt đi, không được tự do ông càng luyện được thân tâm đồng không đi thì ông càng đến được chỗ sáng suốt trống không chẳng lay động, chẳng sinh (ra ngoài) thức ấm khác. Người xưa gọi đó như nước chảy gấp. Chảy gấp chẳng biết vọng làm đạ tịnh. Như thế tu hành mãi mà chẳng ra khỏi luân hồi, vẫn bị trôi giạt như trước. Do đó mà nói các hạnh vô thường thẳng đến 3 thừa công quả, như thế thật đáng sợ. Nếu không Đạo nhân cũng chẳng là rốt ráo. Sao như từ nay bạc địa phạm phu chẳng dùng 1 mảy may công phu mà liền vượt lên giải tỉnh tâm lực ư? Lại có vui chẳng (lại ưa thích chẳng). Khuyên ông như ta nay lập địa đợi ông thấy rõ, chẳng cần ông gia công luyện hạnh. Như nay chẳng thế, còn đợi lúc nào, có chịu chẳng, có chịu chẳng? - Có lúc Sư lên pháp đường bảo chúng rằng: Là các ông chân thật như thế - Lại có lúc nói: Đạt Ma như hiện nay các ông có thấy chẳng? Sư nói: Là các người thấy có hiểm ác, thấy có đại trùng đao kiếm các thứ ép ngặt thân mạng các ông liền sinh sợ sệt vô hạn giống như gì. Như thợ vẽ ở thế gian vẽ hình biến tướng địa ngục làm đại trùng đao kiếm xem rất đẹp (thường xem luôn) liền tự sinh sợ sệt. Các ông nay cũng như thế, trăm thứ thấy có là tự các huyện thấy sinh ra rồi tự sợ sệt không phải người khác có lỗi với ông, ông nay muốn biết các huyện mê hoặc chẳng? Thì các ông chỉ phải nhìn bằng mắt kim cương. Nếu biết được chẳng từng dạy các ông có tiêm trần có thể lộ bày. Chỗ nào lại có hổ lang đao kiếm dọa nạt được ông. Thẳng đến Thích Ca tài giỏi như thế cũng tìm ra chỗ thoát ly (xuất đầu) chẳng được. Do đó ta nói với các ông. Mắt Sa môn giữ yên thế giới trong hộp càn khôn chẳng mảy may rò rỉ thì chỗ nào có 1 vật làm các ông biết được chẳng? Như thế là thoát ly, như thế là kỳ đặc sao chẳng nắm lấy - Sư nói: Mọi người các ông như ngồi trong biển lớn ngụp đầu trong nước liền đưa tay hỏi người xin nước uống, lại hiểu chẳng. Phạm học Bát Nhã Bồ-tát là căn khí lớn có đại trí tuệ mới được. Nếu có đại trí tuệ thì liền có thể thoát ly. Nếu là căn trì độn thì phải cần khổ nhẫn nại ngày đêm, quên mệt bỏ ăn giống như cha mẹ chết, như thế mà cấp thiết (gấp gấp) hết 1 đời, lại được người như người quyết ý khắc cốt chắc thật không ngại thì cũng được thấy. Huống như nay ai là người

chịu học. Các nhân giả chớ chỉ có nhớ lời nói suông, phải giống như niệm thần chú, chân bước lên trước miệng niệm rì rầm. Bị người nắm lại gạn hỏi, lặng im rồi trợn mắt mà nói: Hòa thượng không vì con đáp lời hỏi thì việc học rất khổ biết không? - Có 1 thứ Hòa thượng ngồi giường dây xưng là Thiện tri thức. Hỏi: liền động thân động tay điểm mắt thè lưỡi trợn mắt nhìn, lại có 1 loại liền nói. Lúc rõ ràng nhanh nhạy, linh đài trí tánh hay thấy hay nghe. Hưởng vào thân 5 uẩn mà làm chủ tể, đó là người Thiện tri thức rất đáng ngờ. Sao biết ta nay hỏi ông. Nếu ông nhận được lúc rõ ràng nhanh nhạy là ông chân thật làm. Nếu khi ngủ gục mà chẳng phải thì vì sao lại có lúc rõ ràng nhanh nhạy. Ông lại hiểu chẳng? Cái đó hữu lậu nhận giặc làm con, là vọng tưởng duyên khí cội gốc của sinh tử. Ông nếu muốn biết cội rễ (căn này?) này do đâu thì ta sẽ vì ông mà nói. Cái lúc rõ ràng nhanh nhạy của ông cho do tiền trần sắc, thanh, hương v.v... các pháp mà có phân biệt, liền nói đây là lúc rõ ràng nhanh nhạy. Nếu không có tiền trần thì cái lúc rõ ràng nhanh nhạy đồng với lông rùa sừng hổ. Nay Nhân giả chân thật ở chỗ nào. Ông nay muốn được ra khỏi chủ tể mộng thân 5 uẩn là chỉ cần biết lấy thể bí mật kim cương của ông. Người xưa hưởng về ông mà nói viên thành chánh biến châu sa giới. Ta nay 1 phần nhỏ vì ông là người trí, có thể thí dụ để hiểu. Ông có thấy mặt trời ở Nam Diêm Phù Đề này chẳng? Người thế gian lấy đó nuôi sống thân mạng và các thứ tâm hành tạo nghiệp không phải nương ngày ánh sáng ấy thành lập chỉ như thể mặt trời (ngày?) lại có nhiều thứ và tâm hành chẳng, lại có chỗ chẳng biến khắp chẳng? Muốn biết thể kim cương này cũng như thế. Chỉ như núi sông đất đai 10 phương cõi nước sắc không sáng tối và thân tâm ông, chẳng phải hết cả đều nhờ ông viên thành oai quang hiện ra. Ngay như trời người các loại quần sinh tạo tác các nghiệp thọ sinh quả báo hữu tánh vô tình đều nương vào oai quang của ông. Cho đến chư Phật thành Đạo thành quả tiếp vật lợi sinh hết thảy đều nương nhờ oai quang ông. Chỉ như thể kim cương lại có phạm phu chư Phật chẳng có tâm hành của ông chẳng, chẳng thể nói là không vì liền sẽ được vậy. Biết chẳng, các ông đã có kỳ đặc như thế. Ở ngay mặt trời là chỗ xuất thân sao không phát minh lấy. Bèn theo thứ khác mà hưởng ruộng thân 5 uẩn trong quỷ thú mà tính kế sinh sống. Ngay đó tự dối lừa. Bỗng nhiên quỷ vô thường đến nơi, lừa dối mất tai, thân kiến, mạng kiến lúc đó nạn lớn hà khắc giống như rùa còn sống lột mai rất khổ. Nay cá nhân quả, chớ lấy kiến giải ngủ gục mà đi, chưa biết che đậy được mấy đầu lông, ông lại biết chẳng? 3 cõi không yên cũng như nhà lửa lại ông chưa được là

người an lạc, chỉ làm bầy đội can dự người đời giống như bầy nai hoang chạy bên này bên kia chỉ biết lo ăn mặc. Nếu thế sao làm Vương Đạo biết chẳng quốc vương đại thần không bắt giữ ông. Cha mẹ cho ông đi xuất gia, mười phương thí chủ cúng dường ông cơm áo, thổ địa long thần ủng hộ ông, cũng phải đầy đủ hổ thẹn biết ân mới được. Chớ cô phụ người tốt. Nằm mãi trên giường bày hành trước địa tiêu tương khứ nói (Đạo?) là an lạc, chưa ắt ở cơm cháo mà đem nuôi được, ông như quả dưa động rả nát biến đổi ở trong đất mà chôn, nghiệp thức mịt mờ không gốc nào căn cứ. Sa môn vì sao mà đến đất (núi) này. Chỉ như sâu bọ trên đất bằng ta gọi là làm kiếp trụ địa ngục. Như nay nếu không liễu thì ngày mai ngày sau sẽ biến vào thai lứa bụng ngựa, phải kéo cày kéo xe, mang hàm sắt mang yên cương, bị xay giã nấu đốt trong nước lửa, bỏ chẳng dễ dàng, chịu phải rất sợ sệt, tốt nhất là ông phải tự biết nhiều. Nếu đã liễu rồi thì vĩnh viễn không từng dấy ông có tin tức đó. Nếu không liễu thì ác nghiệp phiền não nhân duyên này chưa phải 1, 2 kiếp mà hết được. Ông dùng kim cang tuổi thọ ngang nhau biết chẳng?

- Nam Tể trưởng lão đến ngài Tuyết Phong. Tuyết Phong bảo hỏi sư. Sư hỏi: Người xưa nói việc này chỉ có ta biết được còn Trưởng lão thế nào? Nam Tể đáp: Phải biết có người chẳng cầu biết. Sư nói: Sơn đầu Hòa thượng ăn nhiều cay đắng để làm gì? - Tuyết Phong nhân đi đốt cỏ thấy 1 con rắn bèn lấy gậy đuổi đi bảo chúng rằng: Xem xem đây dao cắt làm 2 đoạn, sư lấy gậy ném ra sau lưng mà chẳng nhìn lại. Chúng rất ngạc nhiên Tuyết Phong nói: Giải thay - Một hôm Sư theo hầu Tuyết Phong đi dạo núi. Tuyết Phong chỉ 1 mảnh đất nói: Chỗ này tạo được 1 tháp vô phùng. Sư hỏi: Cao nhiều ít. Tuyết Phong bèn nhìn trên dưới. Sư nói: y báo của trời người tức không bằng Hòa thượng. Nếu là Linh sơn thọ ký thì quá xa. Tuyết Phong nói thế giới rộng 1 thước, gương xưa rộng 1 thước, thế giới rộng 1 trượng gương xưa rộng 1 trượng. Sư chỉ lò lửa nói: Lò lửa rộng bao nhiêu? Tuyết phong nói: Rộng như gương xưa. Sư nói: Lão Hòa thượng gót chân chưa chấm đất. Trước Sư được mời ở Phổ Ứng viện tại Mai Khê Trường. Khoảng giữa thì dời về ở núi Huyền Sa. Từ đó thiên hạ tông lâm hải chúng khắp nơi đều kính trọng sư mà làm khác đến. Mân Soái Vương Công thỉnh Sư giảng Vô Thượng Thừa kính Sư là thầy, học chúng hơn 800 chùa viện không hề đóng cửa. Sư lên pháp đường im lặng hồi lâu bảo chúng rằng: Ta vì các ông làm hết khốn, hiểu chẳng? Vị Tăng hỏi: vắng lặng không nói lúc đó thế nào? Sư nói: Nói mê làm gì? Thưa: Bốn phận Sư thỉnh Sư nói: Sư nói: Ngủ gục làm gì? Hỏi: Học nhân ngủ gục, còn Hòa thượng thì thế nào? Sư nói:

Sao được chẳng biết đau ngứa. Lại nói khá tiếc Đại sư Tăng như thế ngàn dặm vạn dặm hành cước đến đó chẳng tiêu cái ngủ gục nói mở liền khuấy phục tiếp. Hỏi: như thế nào là tự mình của Học nhân? Sư đáp dùng tự mình làm gì. Vị Tăng hỏi: Theo việc Tông môn trên, trong khoảng này Sư có nói luận như thế nào. Sư nói: ít người nghe Tăng nói thỉnh Hòa thượng nói thẳng. Sư nói: Bình điếc làm gì. Lại nói: Nhân giả, ngày nay việc chẳng được rồi, nói ta đề nén oai quang như thế đấng miệng khuyên nhau, trăm ngàn phương tiện nói thế này thế nọ. Cùng ông biết nhau nghe hết thành tri kiến điên đảo, đem cổ họng môi mấp này được cái nghiệp hồ tinh hoang dã lừa gạt ông và tôi, lại chịu chẳng? Như có lỗi không lỗi chỉ ta tự biết, ông sao hiểu được. Nếu người như thế ra mặt cam chịu quả trách, phạm làm người lớn rất chẳng dễ, phải là Thiện tri thức mới biết được. Như nay ta phương tiện giúp ông cũng còn chẳng thể thấy được. Có thể trung thuần nếu Tông thừa là ông hướng vào chỗ nào mà làm lại hiểu chẳng? 49 năm là phương tiện, chỉ như hội Linh Sơn có trăm vạn chúng, chỉ có Ca-diếp 1 người thân nghe các người khác đều không nghe. Ông nói Ca-diếp thân nghe việc như thế nào. Chẳng thể nói Như Lai không nói Ca-diếp không nghe thì đáng được. Chẳng thể là ông tu nhân thành quả, trang nghiêm việc phước trí. Lại nói như thế biết chẳng (biết gì nói như thế). Ta có chánh pháp Nhân tạng giao phó cho Đại Ca-diếp. Ta nói cũng như nói trắng, Tào Khê dựng cây phát trần lại như chỉ Trắng. Do đó mà nói: Trong việc Tông thừa trong nước Đại Đường chưa từng thấy có 1 người nào nêu ra, nếu có người nêu thì hết cả người trong đại địa đều mất tánh mạng. Giống như chày sắt không lỗ 1 lúc quên mất mũi nhọn kết lưới. Các người biếng gặp ta chẳng tiếc thân mạng cùng ông điên đảo tri kiến, tùy ý điên cuồng của ông mới có chỗ nêu câu hỏi. Nếu ta không cùng ông có nghe thì ông hướng vào chỗ nào mà được thấy ta. Hiểu chẳng đại nạn rất khó hãy cố gắng cẩn thận. Bèn có kệ rằng:

*Vạn dặm thân quang tướng sau đầu
 Khi đã mất đầu nhìn ở nơi đâu
 Sự đã thành - Ý cũng thôi
 Cái này nguyên lại dấu vết khắp.
 Người trí vất vả mà đưa lên
 Chớ đợi chốc lát liền mất đầu.*

Lại có kệ rằng:

*Huyền Sa đạo đường khác
 Người đời rất phải biết*

*Ba Đông dương khí mạnh
Sáu tháng giáng sương đầy
Có nói chẳng dính lưỡi
Không nói lời rất cần Hiếu
ta câu sau cuối
Ra đời ít người hay.*

Hỏi: Ngoài 4 oai nghi như thế nào mà thờ vua? Sư nói: Ông là tội nhân của pháp vua sao hiểu việc hỏi. Hỏi: Người xưa cầm chày dựng phất trần là ý thế nào? Sư đưa cây phất trần lên. Vị Tăng hỏi: Trong việc Tông thừa (Tông thừa trong Sư) như thế nào? Sư nói: Đợi ông ngộ mới được. Hỏi: như thế nào là kim cương lực sĩ? Sư bèn thổi - Văn Đồng đầu xuống núi. Sư hỏi: Đồng đầu xuống núi mấy giờ (bao giờ) về. Đáp: 5, 3 ngày. Sư hỏi: khi về gánh thùng về không? Văn không đáp được - Có lúc Sư nói: Rằng: Lão lúc các phương đều nói tiếp vật lợi sinh, lại hỏi ông chỉ như mù cầm điếc 3 loại người bệnh ông làm sao tiếp. Nếu cầm chày dựng phất trần mắt họ không thấy, cùng họ nói năng tai họ không nghe, miệng lại câm. Nếu tiếp chẳng được Phật pháp hết cả đều không linh nghiệm. Lúc đó có vị Tăng ra nói. Hỏi: 3 người bệnh ấy Hòa thượng lại cho người thương lượng chẳng. Sư đáp cho ông thương lượng làm gì? Vị Tăng ấy trân trọng lui ra. Sư nói: Không phải, không phải. La Hán hỏi: Quê Thâm thấy có mất tai Hòa thượng làm sao tiếp. Đáp rằng: Ba loại người bệnh ấy nay ở đâu. Lại một vị Tăng nói: Không phải đối lừa người khác mà cũng tự dối lừa mình - Trường Khánh Lăng đến. Sư hỏi: Trừ bỏ thuốc kỳ làm sao nói. Lăng nói: Ngu si làm gì. Sư nói: Ông tượng núi Tuyết Phong đến đó thích ăn phân chim sẻ - Sư thấy Tăng đến lễ bái bèn bảo: Lễ bái nhân ta được lễ bái ông (lễ bái ta sao bằng lễ bái ông) - Một hôm khắp thỉnh đến hầm hố kiếm củi. Thấy 1 con hổ, Sư nói: Hòa thượng Hổ. Sư nói: Là Người hổ khi trở về viện, Vị Tăng hỏi: vừa rồi thấy hổ nói là người, chưa biết tôn ý thế nào? Sư nói: Thế giới Ta Bà có 4 chứng nặng, nếu người thấu được thì ông ra khỏi ấm giới - Sư hỏi Trường Sinh Nhiên Hòa thượng: Duy-ma thấy Phật kiếp trước chẳng đến, kiếp sau chẳng đi nay thì không ở ông quán thế nào) Đáp rằng: Phóng sáng qua có thương lượng. Sư hỏi: Ông phóng qua làm gì. Trường Sinh im lặng hồi lâu. Sư nói: Dạy ai giao phó? Đáp: Uổng công nghiên tai. Sư nói: Tình biết ông hướng vào hang quỷ mà tìm kế sống - Vị Tăng hỏi: Sư: Học nhân vì sao nói chẳng được? Sư nói: Bức lấp miệng ông sao biết nói được. Hỏi: phạm có câu nói hết cả đều rơi vào, không rơi vào thỉnh Hòa thượng thương lượng. Sư nói: Đập gậy

cân đi sẽ cùng ông thương lượng. Hỏi: Người xưa nháy mắt tiếp người, Hòa thượng tiếp người như thế nào? Sư đáp Ta không nháy mắt tiếp người. Hỏi vì sao được đó mà khó thấy. Sư nói: Chỉ vì quá gần. Khi Sư ở Tuyết Phong, quang thị giả bảo Sư rằng: Sư thúc nếu học được thiền thì con đánh thuyền sắt xuống biển. Sau Sư ở đó bèn hỏi quang thị giả đánh được thuyền sắt chưa? Quang không đáp được. Một hôm Sư sai Tăng đưa thư cho Hòa thượng Tuyết Phong. Tây phương mở ra chỉ thấy 3 tờ giấy trắng. Hỏi: Tăng hiểu chăng? Vị Tăng đáp không hiểu. Tuyết Phong bảo chẳng thấy nói, quân tử ngàn dặm đồng gió (phong?) Vị Tăng ấy trở về kể lại. Sư nói: Lão Hòa thượng ấy sai lầm cũng chẳng biết - Sư hỏi Cảnh Thanh: Dạy Trung Đạo (trong giáo có nói) Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng thấy 1 pháp là 1 lỗi lớn, lại nói chẳng thấy pháp nào. Cảnh Thanh chỉ lộ trụ nói: Phải là chẳng thấy pháp đó chăng? Sư nói: Nước trong gạo trắng ở Triết trung từ ông ăn, mà Phật pháp chưa hiểu - Vị Tăng hỏi: Nhân Hòa thượng có nói: Hết cả mười phương thế giới là hạt minh châu. Học nhân như thế nào mà hiểu được. Sư nói: Hết cả mười phương thế giới là quả minh châu ông hiểu làm gì. Hỏi hết cả mười phương thế giới là quả minh châu dùng hiểu làm gì? Sư nói: Biết ông ở trong hang quỉ mà tính kế sống - Hỏi: như thế nào là tháp vô phùng? Sư đáp: 1 may lớn nhỏ - Vi Giám Quân đến gặp nêu Hòa thượng Tào Sơn rất kỳ quái. Sư bèn hỏi: Phủ Châu lấy đi đến Tào Sơn nhiều ít. Vi chỉ Tăng bên cạnh hỏi: Thượng tọa Tăng từng đến Tào Sơn chăng? Đáp từng đến. Vi nói Phủ châu lấy đi đến Tào Sơn nhiều ít. Đáp: 120 dặm. Vi nói: Đó tức là Thượng tọa chẳng đến Tào Sơn. Vi liền đứng dậy lễ bái Sư. Sư nói: Giám Quân cần đánh lễ Tăng này, Tăng này đã đầy đủ hổ thẹn - Có Thanh Minh Tam Tạng ở Tây Thiên đến. Mân Soái khiến đến gặp Sư. Sư lấy lửa đốt đèn đồng đưa cao lên hỏi là tiếng gì? Tam Tạng đáp: Tiếng đồng sắt. Sư nói: Đại Vương chớ bị người nước lừa dối. Tam Tạng không đáp được - Sư dạo về phương Nam đến Bồ Điền huyện có trăm cuộc vui đón tiếp. Hôm sau Sư hỏi Tiểu Đường Trưởng lão: Hôm qua có nhiều ồn ào ở đâu? Tiểu Đường cầm gộc nạy y dỡ lên. Sư nói: Liệu điệu chớ giao thiệp - Sư hỏi: Vị Tăng Thành Càn-thát-bà ông hiểu thế nào? Vị Tăng đáp: Như mộng như huyễn - Sư cùng Địa Tạng Thám ở trong phương trượng nói năng đến đêm khuya. Thị giả đóng cửa. Sư nói: Cửa đều đóng cả rồi, ông làm sao ra được. Thán nói nói gì làm cửa - Một hôm Sư lấy gậy chống đất hỏi Trường Sinh rằng: Tăng thấy tục thấy nam thấy nữ thấy ông làm thấy nào? Trường Sinh đáp: Hòa thượng lại thấy sáng thấy chỗ chẳng. Sư đáp: Biết nhau đây thiên hạ. Hỏi: nhân

Hòa thượng có nói nghe tánh khắp cùng pháp giới, Tuyết Phong trong đó đánh trống làm gì chẳng nghe. Sư nói: Ai biết chẳng nghe. - Hỏi: Trong đường hiểm ác lấy gì làm cầu bến. Sư đáp: Lấy mắt ông làm cầu bến. Hỏi: người chưa được thì như thế nào? Sư đáp mau cứu lấy. Sư cùng Vi Giám Quân ăn trái cây. Vi hỏi như thế nào là nhật dụng mà chẳng biết? Sư cầm quả lên nói ăn đi. Vi ăn trái cây xong lại hỏi. Sư đáp: Chỉ là nhật dụng mà không biết - khắp thỉnh đi lấy củi. Sư nói: Các ông hết thấy đều nương sức ta. Một Tăng nói đã nương sức Sư thì cần gì khắp thỉnh? Sư hét: Bảo chẳng khắp thỉnh sao có củi về - Sư hỏi Đại sư Minh Chân rằng: Thiện Tài tham Di Lạc, Di Lạc chỉ về Văn Thù, Văn Thù chỉ về chỗ Phật, ông nói Phật chỉ về chỗ nào? Đáp: Không biết. Sư nói: Tình biết ông chẳng biết - Đại Phổ Huyền Thông đến lễ bái. Sư bảo: Ông ở đó chớ dối lừa người nhà nam nữ. Đáp: Huyền Thông chỉ mở cái môn cúng dường, sớm đến chiều đi sao dám làm việc đó. Sư nói: Việc khó (nạn?). Hỏi: tình ấy là khó Sư hỏi chỗ nào là chỗ khó. Đáp: Vì nó chẳng chịu thừa đương. Sư liền vào phương trượng để gậy ở cửa - Hỏi Học nhân hôm qua mới vào Tông lâm xin Sư chỉ cho đường vào. Sư nói: Lại nghe tiếng nước khe nghỉ rơi chẳng? Đáp: Nghe Sư nói: Là Nhập xứ vào chỗ của ông - Tuyên Thủ Vương Công thỉnh Sư lên lầu. Trước nói với khách Ty rằng: Đợi tôi dẫn Đại sư đến lầu trước rồi khiên thang đến. Khách Ty bả ý chỉ. Công nói mới Đại sư lên lầu. Sư nhìn lầu rồi nhìn người bèn bảo Phật pháp không phải là đạo lý này. Sư cùng Tuyên thú ở trong nhà nói chuyện. Có 1 Sa-di vén rèm vào thấy bèn lui bước mà ra. Sư bảo đáng cho Sa-di 20 gậy. Thưa đó là tội lỗi con. Sư nói: Phật pháp không như thế (nhạm ma?) - Sư ứng cơ tiếp vật chỉ 30 năm đến Thanh Nguyên Thạch đầu khải dòng kịp đến nay không dứt dắt dẫn người đến diển nói pháp yếu có Đại Tiểu Lục lưu hành trong nước. Ngoài ra có các câu hỏi đáp đều tùy đệ tử và người các phương nêu ra - Năm Lương Khai Bình thứ 2 (Mậu thìn) ngày 27 tháng 11 Sư bệnh mà mất, thọ 74 tuổi lập được 44. Môn Soái xây cho tháp gỗ.

2. Thiền sư Tuệ Lăng ở Trường Khánh, Phước Châu.

Sư người Diêm Quan, Hàng Châu, họ Tôn. Thuở nhỏ bả tánh thuần đạm. Năm 13 tuổi ở Tô Châu, chùa thông Huyền mà xuất gia thọ giới. Sư trải tham các Thiền tứ. Năm Đường càn Phù thứ 5, Sư vào Mấn Trung, gặp Tây Viện, tìm hỏi Linh Vân còn có ngưng trệ. Sau khi đến với ngài Tuyết Phong thì nghi tình dứt sạch. Nhân đó hỏi: Từ trên các Thánh truyền thụ 1 đường, thỉnh Sư chỉ bày. Tuyết Phong im lặng. Sư đánh lễ mà lui. Tuyết Phong mỉm cười. Ngày khác Tuyết Phong bảo Sư:

Ta bình thường nói với Sư Tăng rằng Nam Sơn có 1 con rùa mũi rắn, các ông xem lấy. Đáp rằng ngày nay ở pháp đường có người tan thân mất mạng. Tuyết Phong cho là phải. Sư vào phương trượng tham vấn Tuyết Phong nói: Là gì? Sư nói: Hôm nay trời nắng tốt xin khắp thỉnh - Từ đó đối đáp chưa từng sáng ở Huyền chỉ. Bèn kể lại điều mình hiểu biết (ngộ giải). Có tụng rằng:

*Ở trong vạn tượng riêng lộ thân
Chỉ người tự chịu mới là thân
Khi xưa nhâm lẫn giữa đường kiếm
Ngày nay thì thấy băng trong lửa.*

Sư ở Tây viện hỏi Tiên Thượng tọa rằng: Trong này có núi tượng Cốt Sơn, ông từng đến chăng? Sư hỏi vì sao chẳng đến. Đáp: Tự có bốn phận sự. Sư nói: Làm cái gì là bốn phận sự của Thượng tọa. Tiên bèn đưa góc nạp y lên. Sư nói: Chỉ là riêng có cái ấy. Hỏi: Thượng tọa thấy gì. Sư nói: Sao được đầu rồng đuôi rắn. Sư ở Bảo Phước tại Tuyên Châu. Sau từ giả trở về Tuyết Phong. Bảo Phước hỏi sư rằng: Hòa thượng Sơn Đầu có người hỏi, Thượng tọa tin đáp thế nào? Sư nói: Tránh tanh hôi cũng có chút ít. Hỏi: Tín nói gì? Đáp: Dạy con phân phó cho ai. Hỏi: Từng triển tuy có lời này nhưng chưa ắt có việc đó. Sư nói: Nếu thế thì tiền trình toàn ở Xà-lê - Sư cùng Bảo Phước dạo núi. Bảo Phước hỏi người xưa nói đỉnh núi Diệu Phong là cái đó phải không. Sư nói: Phải tức phải mà rất đáng tiếc - Sư đến ở Tuyết Phong 29 năm. Đến năm Thiên Hựu 3 thì nhận lời Thứ Sử Tuyên Châu là Vương Đình Bân mời Sư ở Sơ Khai đường tại Chiêu Khánh. Buổi sáng ông mặc triều phục đến thưa thỉnh Sư nói: Pháp. Sư nói: Lại nghe chăng? Ông lễ bái. Sư nói: Tuy thế sợ có người không chịu. Do đó bèn nêu bày ý Tổ tùy cơ mà cho cướp. Cho nên Mao dung lông bông ngày giúp hóa Đạo. Sau Mân Soái thỉnh Sư bỏ Tây viện của phủ Trường Lạc, tấu xin bức hoành là Trường Khánh, hiệu là Siêu Giác Đại sư, lên pháp đường hồi lâu bảo chúng rằng: Lại có người tương tác chăng, nếu chẳng biết nhau thì đối lừa anh em, chỉ nay có việc gì, chớ có lấp đầy hay không. Lại là việc trong nhà ai. Chẳng chịu gánh vác còn đợi lúc nào. Nếu là lợi căn tham học chẳng đến chỗ ấy mà tới lại hiểu chăng. Như nay có 1 loại người hành cước, trong tai đầy cứng giả như thâu thập được nhiều, lại phải là việc các người hành cước chăng - Lúc đó có Vị Tăng hỏi: việc hành cước học như thế nào? Sư nói: Chỉ biết đến người mà đòi lấy. Lại hỏi như thế nào là riêng nói 1 đường. Sư nói: Sao phiền lại hỏi - Lại hỏi danh ngôn diệu nghĩa giáo có giải thích chăng dính 3 khoa thỉnh Sư nói: Thăng.

Sư nói: Trân trọng. Sư bèn bảo chúng rằng: Rõ sáng là ca vịnh mà ông hãy còn chẳng hiểu, bỗng nhiên sự việc đen tối ập đến thì ông làm thế nào? - Lại có vị Tăng hỏi: Như thế nào là việc tối đến? Sư nói: Uống trà đi. Đáp rằng: Thỉnh Hòa thượng cùng làm bạn. Hỏi: như thế nào là việc đầu mối chẳng cách mảy may? Sư đáp: Đáng hay không đáng? Hỏi: Như thế nào thì được khỏi nghi khỏi lằm? Sư bèn mở 2 tay ra. Tăng không nói. Sư nói: Ông lại hỏi ta sẽ vì ông mà nói. Tăng lại hỏi. Sư lộ cánh tay ra mà ngồi. Tăng lễ bái, Sư nói: Ông hiểu thế nào? Vị Tăng nói ngày nay gió nổi lên. Sư nói: Nói thế chưa định người kiến giải (người hiểu) ông xưa nay có thiết yếu gì so bằng trường Khánh. Nếu nêu ra được thì ông làm thọa chủ. Vị Tăng ấy chỉ đứng yên mà thôi. Sư liền hỏi ông là người ở đâu? Đáp: Người hương về Bắc. Sư nói: Nam Hóa ngoài 3000 dặm học vọng ngữ làm gì. Vị Tăng không đáp được - Sư lên pháp đường hồi lâu nói rằng: Chớ nói đêm nay xét (đua) chút ít. Rồi xuống tòa - Hỏi: như thế nào là lời hợp Thánh? Sư nói: Trường Khánh lớn nhỏ bị một câu hỏi của ông mà miệng giống như cái nia che hết. Vị Tăng hỏi: Vì sao như thế? Sư nói: Vừa hỏi cái gì - Sư bảo chúng rằng: Nếu ta thuận nêu việc tông thừa thì phải đóng cửa pháp đường. Do đó hết pháp không dân. Lúc đó có vị Tăng hỏi: Chẳng sợ không dân thỉnh Sư nói: Hết pháp. Sư nói: Lại là chỗ ủy lạc chăng? - Hỏi: như thế nào là ý Tây Trúc đến? Sư nói: Hương Nghiêm nói ngồi 1 lúc - Sư có lúc bảo chúng rằng: Hình như đêm nay lão Hồ có trông mong Bảo Phước nghe bảo rằng: Hình như đêm nay lão Hồ dứt trông mong Hòa thượng Thao ở An Quốc mới được Sư hiệu, Sư đến chúc mừng. Thao ra tiếp. Sư hỏi: Sư hiệu đến đó ư? Đáp: Đã đến. Sư hỏi: hiệu gì? Đáp: Là Minh Chân. Sư bèn vung 2 tay ra. Thao hỏi chỗ nào đến đây. Sư nói: Bao giờ chẳng hỏi qua - Sư hỏi: Vị Tăng ở đâu đến? Đáp: Ở Cổ Sơn đến. Sư hỏi: Cổ Sơn có chẳng vượt qua cửa đá, có người mượn hỏi, ông nói thế nào. Đáp: Đêm qua báo Tư Túc. Sư hỏi: Đánh gậy vào lưng ông lại làm gì? Đáp nếu Hòa thượng đánh gậy này chẳng uống nhận trời người cúng dường. Sư nói: Mấy buồng qua? (tha mấy lỗi?) - Hỏi: Người xưa có nói: Gặp nhau chẳng nói ra, ý thì liền biết có, lúc ấy thế nào. Sư nói: Biết có chưa? - Sư vào Tăng Đường kéo Sở Đầu dậy hỏi: Thấy thì chẳng thấy lại thấy chăng? Chúng không đáp được - Sư vào La Sơn thấy người chế khám mới (thấy cái khám mới), Sư đưa gậy cao lên nói Dự bị giết lớn. La Sơn nói vung bày đặt! Sư nói: Lại chịu vào cũng không. La Sơn nói: Hồng! - Sư lên pháp đường đại chúng vân tập xong, sư bèn kéo một vị Tăng ra bảo: Đại chúng lễ bái Tăng này. Lại nói: Tăng này có chỗ tốt

nào mà dạy đại chúng lễ bái. Chúng không đáp được. - Hỏi: như thế nào là việc khi sắc màu chưa sinh. Sư nói: Ông nói trước ta nói (nêu) sau. Vị Tăng ấy chỉ đứng yên mà thôi. Sư hỏi: Ông nêu cái gì. Tăng đáp con có phần dứt lưỡi - Khi Bảo Phước Thiên Hóa có người hỏi Sư: Bảo Phước bỏ xác rò rỉ rồi đi đâu? Sư nói: Lại nói Bảo Phước ở trong cái xác rò rỉ đó - Mân Soái phu nhân là Thôi Thị sai sứ mang áo vật đến bảo rằng Luyện Sư khiến đến thỉnh Đại sư lấy tin về. Sư nói: Với Luyện Sư lãnh lấy tin về. Phút chốc Sư liền đến Sư ra trước dạ mà về. Sáng hôm sau Sư vào phủ. Luyện Sư nói: Hôm qua tạ ơn Đại sư đã đáp tin. Sư nói: Xin đưa cái đáp tin hôm qua xem. Luyện Sư mở rộng 2 tay - Mân Soái hỏi Sư: Vừa rồi Luyện Sư trình tin có hợp ý Đại sư chăng? Sư đáp cũng chút ít. Hỏi: Chưa biết ý chỉ của Đại sư như thế nào? Sư im lặng hồi lâu. Soái nói thật chẳng thể nghĩ bàn, Đại sư Phật pháp sâu xa - Tăng nêu: Ở Cao Ly có vị Tăng tạo 1 tượng Quán Âm, ở tại Ninh Châu chúng cố sức khiên lên thuyền không nổi nhân thỉnh Sư vào chùa Khai Nguyên cúng dường, mà hỏi Sư rằng: Không cỡi nào chẳng hiện thân vì sao Sư không chịu đến Cao Ly. Sư nói: Hiện thân tuy khắp nhưng chỉ nhìn thấy tướng sinh có người hỏi Tăng đốt đèn nào? Đốt đèn trường minh (sáng mãi). Hỏi: Lúc nào đốt? - Đáp: Đốt năm rồi. Hỏi: Trường minh ở đâu? Vị Tăng không đáp được. Sư đáp thay rằng nếu không như thế sao biết ông chẳng chịu người dối lừa - Sư ở nơi mở pháp đồ chúng 1500 người, hoằng hóa vùng Mân Việt 27 năm - Năm Mậu Đường Trường Hưng thứ 3 (Nhâm thìn) ngày 17 tháng 5 thì Sư tịch thọ 79 tuổi, lập được 60. Họ Vương lập tháp.

3. Thiên sư Huyền Thông ở núi Đại Phổ, Phước Châu.

Sư người ở Phước Đường, Phước Châu, thọ nghiệp ở núi Đâu suất. Sư theo Tuyết phong trải qua mấy năm, thọ tâm pháp rồi đến ở núi Đại Phổ - Vị Tăng hỏi: Làm sao lấy được hạt châu dưới làm con rồng đen? Sư bèn vỗ tay trọn mắt nhìn. Hỏi: phương tiện là trước hết là thế nào? Sư đẩy Tăng ấy ra (kéo Tăng ấy lên) - Hỏi: như thế nào là ý Tổ Sư Tây Trúc đến? Sư nói: Lão xương đi ra! Hỏi: khi phủ bụi (vạch trần?) thấy Phật là thế nào? Sư nói: Cỡi gông ra đến đây thương lượng. Hỏi gấp gấp quy y thỉnh Sư tiếp. Sư nói: Lão ngu!

4. Đại sư Thuận Đức Đạo Phó ở chùa Long Sách, Hàng Châu.

Sư người Vĩnh Gia, họ Trần. Tuổi nhỏ không ăn cá thịt, gần bên có người ăn cá khô thì Sư buồn nôn, bèn xin xuất gia, thọ giới cụ túc tại Chùa Khai Nguyên ở Hàng Châu, rồi du phương đến Mân Xuyên gặp Tuyết Phong. Phong hỏi: Người ở đâu? Đáp người ở Ôn Châu. Tuyết

Phong nói đó là người cùng quê với Nhất Túc Giác vậy. Hỏi: chỉ như Nhất Túc Giác là người ở đâu? Tuyết Phong nói: Đáng ăn 1 gậy lại tha cho - Một hôm Sư hỏi chỉ như Cổ đức há chẳng phải là lấy tâm truyền tâm? Tuyết Phong nói: Gồm chẳng lập văn tự câu nói. Hỏi: nếu như không lập văn tự câu nói thì Sư truyền như thế nào? Tuyết Phong im lặng hồi lâu Sư bèn lễ tạ. Tuyết Phong nói lại hỏi ta 1 chuyển há chẳng tốt sao? Đáp: Với Hòa thượng thỉnh 1 hỏi chuyển. Tuyết Phong nói chỉ cái đó là riêng có thương lượng. Đáp: Hòa thượng như thế tức được (tức được cái ấy). Tuyết Phong nói với ông làm gì? Đáp vô phụ giết người có lúc Tuyết Phong bảo chúng rằng phải đường hoàng kín chắc (đường đường mật mật?) Sư bước ra nói cái gì là đường đường mật mật? Tuyết Phong đứng dậy hỏi nói gì? Sư lui bước mà đứng. Tuyết Phong nói việc này được tôn quý như thế được miên mật như thế nghe. Có người hỏi: Đạo Phó đến đây mấy năm mà không nghe Hòa thượng dạy bảo như thế. Tuyết Phong nói ta trước đây tuy không như nay đã có nghi hỏi. Đáp: Chẳng dám đây là Hòa thượng bất đắc dĩ mà thôi. Tuyết Phong nói đến nỗi khiến ta như đây. Sư từ đó tin vào mà lại theo chúng. Mấn Trung gọi đó là tiểu Phó Bố Nạp. Nhân khắp thỉnh ở chỗ Tuyết Phong mà nêu lên lời nói của Qui Sơn là thấy sắc liền thấy tâm mà hỏi Sư: Lại có lỗi không hỏi người xưa làm việc gì. Tuyết Phong nói tuy như thế muốn cùng ông thương lượng. Thưa: Như thế thì không như Đạo Phó bữa đất. Một hôm Tuyết Phong hỏi Sư: Ở đâu đến? Đáp: Từ ngoài đến. Tuyết Phong hỏi chỗ nào gặp Đạt-ma? Đáp: Lại ở chỗ nào. Tuyết Phong nói chưa tin ông ở đó. Đáp: Hòa thượng chớ dính mỡ béo như vậy. Tuyết Phong bèn chịu - Sau Sư đi khắp các phương quyền trí giúp ích. Nhân hỏi Hòa thượng Tịch ở Tào Sơn. Hỏi: Từ đâu đến? Đáp: Hôm qua lìa Minh Thủy. Tịch hỏi lúc nào đến Minh Thủy. Đáp đến lúc Hòa thượng đến. Tịch hỏi: Ông nói ta đến lúc nào? Đáp: Vừa đến còn nhớ được. Tịch nói: Như thế như thế. Sư bỏ tham nhận lời mời ở Cảnh Thanh Thiên Uyển tại Việt châu, nêu ý chỉ Tuyết Phong, người học đến đông, Phó sứ Bì Quang Nghiệp là con của Nhật Hưu. Từ bỏ học thức phong phú nhiều lần vấn nạn, lui về bảo người rằng phó Sư là người cao luận chớ dòm chỗ rốt cùng - Có vị Tăng mới đến tham vấn. Sư đưa cây phất trần lên. Vị Tăng hỏi: Lâu nghe Cảnh Thanh cũng có cái ấy. Sư nói: Ngày nay gặp người lại chẳng gặp người. Hỏi thế nào là Linh Nguyên 1 đường thẳng? Sư nói: Nước Hồ Gương sâu có thể chết được sâu - Sư hỏi: Vị Tăng ở đâu đến? Đáp: Ở Ứng Thiên đến. Sư nói: Lại thấy cá man lê chẳng? Đáp: Chẳng thấy. Sư hỏi: Xà-lê chẳng thấy nam lê hay

man lê chẳng thấy Xà-lê? Đáp đều chẳng thế. Sư nói: Xà-lê chỉ biết cẩn thận đầu mà giữ cuối. Hỏi: Học nhân không biết nguồn ấy thỉnh Sư phương tiện chỉ bảo. Sư hỏi: Là nguyên nguồn gì. Tăng đáp nguyên nguồn ấy. Sư hỏi: Nếu là nguyên (nguồn) ấy sao chịu phương tiện. Tăng lễ bái, lui ra sau. Thị Giả hỏi: Hòa thượng vừa đến có thành câu hỏi khác không? Sư đáp: Không. Hỏi: Hay chẳng thành câu hỏi khác? Sư đáp Không. Hỏi: Chưa biết ý rốt ráo là thế nào? Sư đáp 1 chấm nước mực 2 chỗ thành rồng - Sư ngồi trong trường có Vị Tăng hỏi: thăm. Sư khoát trường hỏi rằng: Đáng dứt không dứt lại gây ra loạn. Vị Tăng hỏi: Đã là đáng dứt vì sao không dứt. Sư đáp nếu ta hết pháp thì sợ không dân. Đáp: Chẳng sợ không dân thỉnh Sư hết pháp. Sư nói: Duy-na kéo tăng này ra. Lại nói thôi thôi ta ở phương Nam biết Hòa thượng ấy đến - Nhân xin khắp đi bữa cỗ. Tăng lo việc tắm mời Sư tắm, sư không ngó lại, như thế 3 lần mời Sư cầm bữa lên ra thế đánh. Tăng lo tắm bèn chạy. Sư gọi tới đây. Tăng lo tắm quay đầu. Sư nói: Sau này gặp tác gia rõ ràng nêu giống thì nêu ra. Sau tăng ấy đến chỗ ngài Bảo Phước thuật lại lời ấy chưa xong, Bảo Phước bèn lấy tay che miệng tăng ấy. Tăng ấy liền trở về thuật lại với Sư. Sư nói: Ông nhiều như thế cũng chưa gặp tác gia -Sư hỏi: Hà Ngọc ở đâu đến. Đáp ở Thiên Thai lại. Sư nói: Ta há hỏi ông Thiên Thai. Đáp: Hòa thượng sao được đầu rồng đuôi rắn. Sư nói: Cảnh Thanh ngày nay mất lợi - Sư xem kinh Tăng hỏi: Hòa thượng xem kinh gì? Sư nói: Ta cùng người xưa đấu trăm cỗ. Sư liền hỏi: Ông hiểu chẳng? Đáp nhỏ tuổi cũng hiểu vì sao lại? Sư hỏi như nay làm gì? Vị Tăng đưa nắm tay lên. Sư nói: Ta trả lại ông - Có vị Tăng đến tham vấn, Sư hỏi Xà-lê từ đâu đến? Đáp: Ở nước Phật tới. Sư hỏi: Phật lấy gì làm nước? Đáp: Thanh tịnh trang nghiêm làm nước. Sư hỏi: Nước lấy gì làm Phật? Đáp: Diệu tinh chân thường làm Phật. Sư hỏi: Xà-lê từ diệu tịnh đến hay từ trang nghiêm đến. Đáp: Đều chẳng đối đáp. Sư nói: Xuyt xuyt, chỗ khác có người hỏi: Ông chẳng thể làm lời thoại đó? - Tiền Vương (Tùy Dương Đế) muốn lập Thiên hội trong quảng phủ, bèn khiến Sư ở chùa Thiên Long. Mới thấy Sư liền nói: Chân Đạo Nhân, mà kính lễ trọng hậu. Do đó mà đất Ngô Việt rất thanh huyền học. Sau đó lại lập chùa Long Sách đón Sư về ở - Sư lên pháp đường nói: Như nay việc bất đắc dĩ hướng về ông mà nói. Nếu tự nghiệm trước thật thì cái thân thiết đến phần ông, vì sao đặc địa mà thừa thớt lơ là chỉ vì ném nhà ngày càng lâu mà trôi giạt năm càng sâu 1 mực duyên trần đến nỗi thấy như thế. Do đó gọi là bôi (trái) giác hợp trần, cũng gọi là bỏ cha trốn chạy. Nay khuyên huynh đệ ai chưa hết thì hết đi. Đại Trượng phu được không khí

khái như thế lại buồn bả chẳng? Trọn ngày mịt mờ sao chẳng tìm lấy đường quán đới. Hay cho không người hỏi ta 1 đường quán đới là gì. Lúc đó có Vị Tăng hỏi: thế nào là 1 đường quán đới? Sư nói: Xuyt xuyt phải đánh rồi mới nói. Hỏi: đó là tội lỗi của học nhân. Sư nói: Khi nào bị ông đánh phá Sát châu. Hỏi: không nguồn mà có nẻo chẳng về lúc đó thế nào? Sư đáp: Sư Tăng ấy được ngồi liền ngồi - Hỏi: như thế nào là tâm? Sư nói: Phải tức là 2 đầu. Hỏi: không phải thì sao? Sư đáp lại chẳng thành đầu phải. Hỏi: Phải và chẳng phải đều không thế, lúc đó thế nào? Sư đáp lại càng nhiều lỗi. Hỏi: trong 12 giờ (24 giờ) lấy gì làm nghiệm? Sư nói: Đắc lực liền hưởng về ta mà nói. Tăng: Dạ. Sư nói: 10 vạn 8 ngàn cũng có thể gần. Hỏi: Như thế nào phương tiện môn mau để thành tựu? Sư nói: Mau để thành tựu. Hỏi: sao người học chưa lãnh lãnh? Sư nói: Thay được thì cũng thay. Hỏi: Như thế nào là Huyền trong huyền? Sư hỏi chẳng phải là sao (gì?). Hỏi: lại được Đương hay không? Sư nói: Gõ cũng biết nói. Hỏi: như thế nào là người vô tâm hợp Đạo? Sư nói: Sao chẳng hỏi Đạo vô tâm hợp người? Hỏi: Như thế nào là Đạo vô tâm hợp người? Sư nói: Sao chẳng hỏi Đạo vô tâm hợp người. Hỏi như thế nào là Đạo vô tâm hợp người? Sư nói: Mây trắng chợt đến núi xanh, trăng sáng ai nói không xuống trời biếc - Hỏi: Học nhân hỏi chẳng đến chỗ thỉnh? Sư chẳng đáp; Hòa thượng đáp chẳng đến chỗ thì Học nhân liền chẳng hỏi. Sư bèn nắm cứng lại hỏi lý của ta phải hay lý của ông phải. Đáp: Nếu Hòa thượng đánh học nhân thì học nhân cũng đánh lại. Sư đáp: Được, đối tượng mà cày đi - Tăng hỏi: Có vị Tăng từ già Qui Tông. Tông hỏi đi đâu? Đáp: Bách Trượng học Ngũ Vị Thiên - Qui Tông không nói. Sư bèn bảo: Duyên việc qui tông đi 1 mình. Vị Tăng hỏi: Như thế nào là duyên việc Qui tông đi 1 mình? Sư nói: Đánh rồi đuổi ra khỏi viện. Tăng lễ bái. Sư nói: Hiểu gì? Đáp: Học nhân tội lỗi. Sư nói: Ông tính như thế đi. Nhân Sư có nói các phương nếu chẳng chạy bên ngoài thì lại bị nhốt trong lồng, không biết Hòa thượng như thế nào? Sư nói: Đến nỗi bị ông 1 câu hỏi này cho thẳng đến già. Hỏi: như thế nào việc thân thiết và siêng kín (mật mật)? Sư nói: Thường dùng kịp người. Hỏi: Người chẳng biết là như thế nào? Sư nói: Tạnh tốt mưa tốt - Sư hỏi: Vị Tăng: Ngoài cửa có tiếng gì? Đáp: Tiếng giọt mưa. Sư nói: Chúng sinh điên đảo mê mình đuổi theo vật - Vị Tăng hỏi: Như thế nào là Đồng tướng? Sư đem đũa gấp lửa cắm vào trong lò. Tăng lại hỏi: Như thế nào là biệt tướng? Sư lại đem lửa cắm vào 1 bên - Có vị Tăng dẫn cậu bé đến hỏi đũa bé này thường thích hỏi Tăng về Phật pháp nay thỉnh Hòa thượng khám nghiệm. Sư bèn khiến rót trà. Cậu bé rót trà đưa

Sư uống xong đưa chén lại cho cậu bé. Cậu bé đến gần tiếp lấy. Sư liền rút tay lại, hỏi: Nói được chăng? Cậu bé nói hỏi tương lai. Vị Tăng hỏi: Thưa Hòa thượng, cậu bé này kiến giải như thế nào? Sư nói: Cũng chỉ là Tăng 1, 2 đời trì giới - Sư ở 3 chỗ mà mở pháp nói yếu tùy học trò biên chép nay chỉ đại khái mà thôi - Năm Tân Thiên Phước thứ 2 (Đinh Dậu) tháng 8 thì Sư viên tịch thọ 74 tuổi. Đạo tục thương tiếc khóc than để tang rất đông. Lễ Trà tỳ ở núi Đại từ được nhiều xá lợi. Tháp xây ở phía Nam tả núi Long Mẫu.

5. Thiên sư Giáo Nhiên ở núi Trường Sinh, Phước Châu.

Sư người ở Bồn quận. Sư vào thất của Tuyết Phong ngâm thọ tâm ấn, hầu hạ trải qua 10 năm. Nhân Sư cùng Tăng chặt cây, Tuyết Phong nói: Chặt cây tâm được trụ. Sư nói: Chặt bỏ đây. Tuyết Phong nói: Người xưa lấy tâm truyền tâm, ông vì sao nói chặt, Sư ném cây búa xuống nói: Truyền. Tuyết Phong đánh cho 1 gậy mà đi - Vị Tăng hỏi: Tuyết Phong: Thế nào là câu thứ nhất? Tuyết Phong im lặng hồi lâu. Tăng lui ra rồi thuật lại câu ấy với Sư. Sư nói: Đây là câu thứ hai. Tuyết Phong lại khiến vị Tăng ấy đến hỏi: Thế nào là câu thứ nhất? Sư nói: Trời xanh, trời xanh! Tuyết Phong khắp thỉnh lấy củi, hỏi Sư rằng: Người xưa nói ai biết dưới chiếu mũ nguyên là người sâu xưa, ý người xưa là sao? Sư đội nghiêng nón hỏi: Cái đó ai nói. Tuyết Phong hỏi Sư: Người từ kinh có thể gánh vác Như Lai, thế nào là gánh vác Như Lai? Sư bèn đánh. Tuyết Phong đến giường thiền mà ngồi. Tuyết Phong khắp thỉnh trở về đem theo 1 bó dây mây giữa đường gặp một vị Tăng liền ném bó dây mây đứng khoanh tay. Tăng ấy đến trước nắm, Tuyết Phong bèn đập Tăng rồi trở về viện. Sau đem việc ấy hỏi Sư, Sư nói: Nay ta đập Tăng ấy được vui. Sư đáp: Hòa thượng giúp Tăng ấy vào nhà Niết-bàn - Sư từng hỏi 1 am chủ lời thành thực, am chủ nói gần đây có một Vị Tăng hỏi: con về ý Tây Trúc đến bèn đưa cây phát trần lên mà chỉ bày, chẳng biết lại được không? Sư nói: Sao dám nói được cùng chẳng được - Có người hỏi am chủ việc này có người bảo nhậm như đầu hổ thêm sừng. Có người nghi bỏ thì chẳng bằng 1 quan tiền. Việc này vì sao khen chê không đồng, thỉnh thử chọn ra xem. Đáp: Vừa rồi sinh ra từ ngẫu nhiên, sao chọn ra được. Sư nói: Nếu thế thì sau này chẳng được làm người. Tuyết Phong hỏi Sư: Ánh sáng và cảnh đều mất lại là vật gì. Sư nói: Tha lỗi cho Kiểu hiên dám có thương lượng. Tuyết Phong nói: Tha lỗi cho ông thương lượng thế nào? Đáp: Giáo Nhiên cũng tha lỗi cho Hòa thượng Tuyết Phong chấp nhận liền thọ ký cho Sư đến ở núi trường Sinh mà phần hóa - Vị Tăng hỏi: Tông thừa từ trên nêu ra

như thế nào? Sư nói: Chẳng thế vì Xà-lê mà núi Trường Sinh hoang vu. Hỏi: Người xưa có nói vô minh tức Phật tánh phiền não không cần trừ, như thế nào là vô minh tức Phật tánh? Sư bỗng ra vẻ giận dữ dơ nắm tay quở trách rằng: Nay đánh Tăng ấy đuổi đi. Vị Tăng hỏi: Như thế nào là phiền não không cần trừ? Sư lấy tay ôm đầu nói: Sư Tăng ấy sao được phát nghiệp người như thế - Hỏi: giữa đường gặp Đạo nhân chẳng dùng lời mà ngậm đối đáp chưa biết lấy gì mà đáp. Sư nói: Trên giấy mực làm gì được? Mân Soái đặt Sư là Thiên chủ Đại sư. Không biết sau Sư ở đâu.

6. Thiên sư Trí Phù ở Nga Hồ, Tín Châu.

Sư người Phước Châu. Lúc đầu Sư nương tòa giảng mà thọ nghiệp ở Trường An, nhân nghĩ lý Cực huyền bèn đến thờ ngài Tuyết Phong mấy năm, lãnh hội tâm quyết rồi bèn tùy duyên mà đến ở Nga Hồ mở lớn pháp tịch - Có vị Tăng hỏi: Vạn pháp qui vào 1, 1 qui vào đâu? Sư đáp không phải chỉ 1 mình Xà-lê bận rộn vội gấp - Hỏi: hư không giảng kinh lấy gì làm Tông. Sư nói: Xà-lê không phải là thánh chúng, đi ra đi. Hỏi: Con ngũ nghịch lại chịu cha ước không? Sư đáp: Tuy có tự mình hạn chế nhưng chưa tránh khỏi tổn hại mình. Hỏi: Như thế nào là người hưởng thượng Phật? Sư nói: Tình biết Xà-lê chẳng làm sao. Hỏi: vì sao chẳng làm sao? Sư nói: Chưa ắt trẻ con thấy được quân tử. Có người báo rằng Kính Sơn Hòa thượng đã thiên hóa rồi. Vị Tăng hỏi: Kính Sơn Hòa thượng thiên hóa rồi đi về đâu? Sư nói: Rất có linh lợi hơn Xà-lê. Hỏi ở 1 câu trước thỉnh Sư nói: Sư nói: Dưới gót chân tìm lấy cái gì? Đáp: Tức nay thấy hỏi. Sư nói: Xem Xà-lê biến thân chẳng được. Hỏi: Tuyết Phong ném gậy là ý thế nào? Sư lấy muỗng hương ném xuống đất. Vị Tăng hỏi: Chưa biết ý này như thế nào? Sư nói: Không phải giống tốt, đi ra đi - Hỏi: Thế nào là câu thứ nhất của Nga Hồ? Sư hỏi: Nói cái gì? Hỏi: Như thế nào là phải? Sư đáp ngại ta đánh ngủ. Hỏi: khi chẳng hỏi chẳng đáp thì thế nào? Sư đáp hỏi người sao biết. Hỏi: khi người mê chưa về nhà thì thế nào? Sư đáp: Không còn đường đi. Hỏi: Sau khi trở về như thế nào? Sư đáp Đang đi lạc. Hỏi: như thế nào là việc đầu nguồn? Sư đáp giữa đường tìm cái gì. Hỏi: như thế nào là 1 câu. Sư hỏi: hiểu không? Hỏi: đó tức là chẳng phải chẳng? Sư nói: Trời xanh trời xanh! - Cảnh Thanh hỏi như thế nào là nay? Sư nói: Sao lại tức nay. Thanh nói đã có mấy cành sen? Sư nói: Lời nghịch nói thuận.

7. Thiên sư Hoài Nhạc ở viện Báo Ân tại Chương Châu.

Sư người Tuyên châu. Thuở nhỏ ở tại Bốn Châu, Thánh Thọ viện mà thọ nghiệp. Khi Sư nghỉ tham ngài Tuyết Phong đến ở Long Khê thì

bạn Thiên đến đông. Vị Tăng hỏi: Trong 12 giờ (24 giờ) hành lý như thế nào? Sư nói: Động liền chết. Hỏi: khi chẳng động thì sao? Sư nói: Hãy còn là quỷ giữ mộ xưa. Hỏi: Như thế nào là chỗ xuất (thoát) thân của Học nhân? Sư đáp có cái gì buộc ràng Xà-lê đâu. Hỏi: sao xuất (thoát) thân chẳng được. Sư nói: Lỗi ở ai. Hỏi: như thế nào là báo ân 1 linh vật? Sư đáp uống nhiều rượu làm gì? Hỏi: lại lộ tay chân không? Sư hỏi cái đó là chỗ nào? - Vị Tăng hỏi: khi Ngưu Đầu chưa gặp Tứ Tổ thì thế nào? Sư nói: Vạn dặm 1 mảnh mây. Hỏi: gặp rồi thì thế nào? Sư nói: Chỗ khuếch lạc trống trải vắng vẻ - Vị Tăng hỏi: Như thế nào là Đại ý Phật pháp? Sư nói: Hôm qua canh 3 mất lửa (lửa tắt). Hỏi: mây đen sao tối ai đương mưa? Sư đáp núi cao nghiêng đổ trước. Hỏi: Tông thừa chẳng tức như thế nào nói nêu? Sư nói: Núi chẳng tự khen, nước không gián đoạn. Hỏi: khi Phật chưa ra đời thì như thế nào? Sư đáp: Ông sao được biết. Hỏi: khi quét bụi thấy Phật thì thế nào? Sư nói: Năm nào trong đó được thấy lại. Hỏi khi sư tử ở trong hang thì thế nào. Sư nói: Sư tử là đồ dùng nào trong nhà? Hỏi: Khi sư tử ra khỏi hang thì thế nào? Sư hỏi sư tử ở đâu. Hỏi: như thế nào là Phật trước mắt? Sư đáp mau lẹ bái - Khi sư sắp thiên hóa thì lên pháp đường dạy chúng rằng: Sơn Tăng 12 năm nay nêu bày Tông giáo, các người trách Ta chỗ nào, nếu cần nghe 3 kinh 5 luận, đây cách chùa Khai Nguyên chỉ thước tấc. Nói xong thì mất.

8. Đại sư Ngô Chân ở Hóa Độ viện, Tây Hưng, Hàng Châu.

Sư người ở Sư Úc Tuyên Châu - Từ khi được tâm ấn với ngài Tuyết Phong thì hóa duyên thành hành ở giữa Hàng Việt. Sau Sư đến ở viện Hóa Độ tại trấn Tây Hưng pháp tịch rất hưng thịnh. - Vị Tăng hỏi: Như thế nào là ý Tây Trúc đến? Sư đưa cây phát trần lên Vị Tăng hỏi: Học nhân chẳng hiểu. Sư nói: Uống trà đi - Hỏi: như thế nào là tháp Vô Phùng? Sư nói: Năm thước, 6 thước. Hỏi: như thế nào là 1 trần? Sư nói: Chín đời trong Sát na. Hỏi: như thế nào là bao trùm được pháp giới ở đâu? Hỏi: Hang khe đều khác Sư sao biết là 1? Sư nói: Ông thử gần làm gì - Hỏi: học nhân là kẻ sơ cơ xin Hòa thượng chỉ bày đường vào. Sư nói: Ông đeo trách móc hóa độ chỗ nào? Hỏi: như thế nào tùy sắc ma ni châu? Sư nói: Xanh vàng đỏ trắng. Hỏi: như thế nào là ma ni châu không tùy sắc? Sư nói: Xanh vàng đỏ trắng. - Hỏi: thế nào là ý Tây Trúc đến? Sư đáp là Đông đến Tây đến. Hỏi: Khi Ngưu Đầu chưa gặp Tứ tổ thì thế nào? Sư đáp chim thú đều mê. Hỏi gặp rồi thì thế nào? Núi sâu nước lạnh. Hỏi: Ngài Duy-ma cùng Văn Thù nói với nhau việc gì? Sư nói: Chỉ có nước hồ gương trước cửa gió mát chẳng đổi sóng thời xưa

- từ đó tiếng Sư nghe khắp gần xa - Tiền Vương rất kính trọng đạo đức Sư, tâu vua ban cho Sư hiệu và y tía.

9. Quốc Sư Thần Yếu ở Hưng Thánh-Cổ Sơn thuộc Phước Châu:

Sư là người họ Lý. Thuở nhỏ ghét cá thịt, thích nghe tiếng chuông chùa. Năm 12 tuổi có mấy luồng khí trắng từ vách nhà bay lên, Sư bèn lấy bút đề trên vách bài thơ rằng:

*Khí trắng từ đây bỗng bay lên
Nghỉ ngơi hiển hiện rõ điềm lành
Bỏ hẳn hạnh tà về chân kiến
Át được siêu phàm làm Thánh nhân.*

Đề thơ xong thì luồng khí kia biến mất. Tuổi vừa có chí học thì gặp bệnh nặng, mộng thấy thần cho thuốc tỉnh dậy thì bệnh lành. Năm sau lại mộng thấy Phạm vị Tăng người Hồ bảo rằng thời xuất gia đã đến. Bèn nương ngài Đạo Qui Thiền sư ở núi Bạch lộ, Vệ châu mà xuống tóc rồi lên Tung Nhạc thọ Cụ giới. Sư bảo bạn đồng học rằng: Cổ Đức có nói Bạch Tứ Yết Ma xong thì đầy đủ giới định huệ, há theo pháp mà câu chấp. Do đó chống tích tượng đạo khắp Thiền quan mà ghi nhớ lời giữ làm kiến giải. Khi đến núi Tuyết Lãnh thì sáng rõ phù hợp. Một hôm Sư tham vấn Tuyết Phong. Tuyết Phong biết là duyên đã chín, bỗng đứng dậy nắm cứng lại hỏi: Là gì? Sư bỗng liễu ngộ cũng quên mất tâm mình chẳng đưa tay kéo lay mà thôi. Tuyết Phong nói: Ông làm Đạo lý gì? Sư đáp: Có Đạo lý gì đâu. Tuyết Phong xét huyền giải của Sư mà ấn chứng. Kịp khi Tuyết Phong viên tịch thì Mân Soái ở phủ thành về phía Bắc 20 dặm mở Cổ Sơn sáng lập thiền viện thỉnh sư hoằng hóa. Sư lên pháp đường tập chúng, im lặng hồi lâu rồi bảo rằng. Ngày Nam Tuyền còn sống cũng có người nêu yếu, lại chẳng biết Nam Tuyền, nay có người biết Nam Tuyền chăng? Thử bước ra để chúng khán nghiệm xem. Lúc đó có vị Tăng ra lễ bái xong vừa đứng dậy, Sư hỏi: Làm gì? Vị Tăng đến trước thưa: Học hỏi: Hòa thượng. Sư nói: Kẻ bất tài mời lui ra. Lại nói kinh có Kinh sư, luận có Luận sư, luật có Luật sư, có hòm có hiệu có bộ có quyển, đều có người truyền giữ. Vả lại Phật pháp thì lập giáo, còn Thiền đạo thì nói hết, các Thánh bày ra (ra đời đến nay) chỉ vì tâm người không đồng nên khéo léo mở phương tiện bèn có nhiều môn. Bị bệnh chẳng đồng nên phương thuốc có khác. Ở hữu mà phá hữu, ở không mà phá (hết) không, 2 bệnh đã trừ thì Trung Đạo liền hiển. Cổ Sơn do đó nói ra, câu chẳng đúng cơ thì lời không mở việc. Theo lời nói thì chết, trệ ở câu thì mê, chẳng nói lời trước, chẳng bàn câu sâu, ngay cả Thích Ca đóng cửa thất, Tịnh Danh ngậm miệng. Đại sĩ thời

Lương, Đồng tử ngày ấy 1 hỏi, 2 hỏi, 3 hỏi đều có người hiểu: Nhân giả làm gì? Lúc đó có vị Tăng ra lễ bái. Sư nói: Hỏi: lớn tiếng lên. Tăng nói học nhân luận bàn (học hỏi:) với Hòa thượng. Sư bèn hét đuổi ra - Hỏi: Việc mình chưa sáng lấy gì nghiệm? Sư làm như nghe không rõ. Vị Tăng ấy hỏi lại. Sư nói: 1 điểm tùy chảy, ăn gồm chẳng trọng - Hỏi: Như thế nào là câu bao hết càn khôn? Sư bảo đến trước đây. Tăng đến trước. Sư nói: Kẻ ngu độn giết người - Hỏi: Như thế nào là nổi được? Sư đáp: Ngạn đục không gió uổng công mở tay - Hỏi: Như thế nào là phải? Sư nói: Lầm - Hỏi: Khi người học nhận lời thì thế nào? Sư nói: Ông làm gì thừa đương? Hỏi: Như thế nào là chỗ chánh lập của học nhân? Sư nói: Chẳng theo hạnh các Thánh. Hỏi: Ngàn con vạn núi cái nào là chánh núi? Sư đáp: Dùng chánh núi làm gì? - Sư cùng Chiêu Khánh gặp nhau. Khánh nói: Gia thường. Sư nói: Không chán sống. Khánh nói: Lại Châm chậm. Sư liền bảo gia thường. Khánh nói: Ngày nay chưa có lửa. Sư nói: Ngu quá ham sống. Chiêu Khánh nói: Dấu liền đem đi. Hỏi: Như thế nào khỏi: Được luân hồi sinh tử? Sư nói: Đem sinh tử tới đây. Hỏi: Như thế nào là việc trong Tông môn? Sư nghiêng bàn tay nói Hồng Hồng! - Hỏi: Như thế nào là 1 chốt cửa hương thượng? Sư bèn đánh. Hỏi: Như thế nào là chánh chủ Cổ Sơn? Sư đáp: Mà làm gì - Sư hỏi Bảo Phước, người xưa nói: Quấy chẳng quấy mà phải chẳng phải ý đó thế nào? Bảo Phước đưa chén trà lên. Sư nói: Chớ phải quấy là tốt. Hỏi: Như thế nào là nhân thể chân thật? Sư nói: Tức nay là thể gì - Hỏi: Rốt ráo như thế nào? Sư nói: Sao được đến như vậy. Hỏi: Như thế nào là đại ý Phật pháp? Sư nói: quạ vàng 1 điểm vạn dặm không mây - Sư hỏi: Vị Tăng: Cổ Sơn có câu chẳng vượt (nhảy qua) Thạch Môn ông nói thế nào? Vị Tăng nói thỉnh Sư, Sư bèn đánh - Hỏi: Như thế nào là chỗ sức tĩnh tâm của người xưa? Sư nói: Sao ông phí sức. Hỏi: Nói đây thiên hạ không có lỗi miệng, thế nào là không lỗi miệng? Sư nói: Có lỗi gì? Hỏi: Như thế nào là chỗ tĩnh yếu. Sư nói: Lại tự thẹn ư? - Sư cùng Mân Soái chiêm ngưỡng tượng Phật. Mân Soái hỏi: Phật là gì? Sư đáp: Thỉnh Đại vương xét. Hỏi: Xét tức chẳng phải là Phật. Sư hỏi: Vậy là gì? Soái không đáp: Được. - Hỏi: Tông thừa từ trên như thế nào nêu nói? Sư bồng lấy phất trần đánh vào miệng. Hỏi: Như thế nào là việc giáo ngoại biệt truyền (ngoài giáo riêng truyền) Sư nói: Uống trà đi. Lại nói nay vì nhân giả đâm mũi nhọn vào người khác trong Hóa môn của các Thánh phẫn chấn chẳng ra. Do đó mà hương về Nhân giả nói dạy dạy bày chẳng đến, Tổ chẳng Đông Tây, 3 đời chư Phật chẳng thể nói bày 12 phân giáo chớ chẳng nổi, phạm Thánh nghiệp không được, xưa nay truyền chẳng được.

Bỗng ông là lão chưa thông tin tức ấy hưởng người khác như thế mà nói bị người khác bỗng đánh vào miệng, lại quái lạ người khác ư? Tuy như thế cũng không được đánh loạn. Cổ Sơn bình thường nói lại có 1 người chẳng vượt thạch môn, cần có câu chẳng vượt thạch môn, thế nào là câu chẳng vượt thạch môn. Cổ Sơn từ ở đây hơn 30 năm người 5 hồ 4 biển đến thì hưởng lên đỉnh núi cao mà thưởng ngoạn nước, chưa thấy 1 người nào mau được lợi thông. Như nay lại có người thông được thì cũng không làm mê muội huynh đệ. Bèn có kệ dạy chúng rằng:

*Ngay đây cũng khó gặp
 Tìm lời chuyển lại xa
 Nếu luận Phật cũng Tổ
 Riêng biệt cách chân trời.*

Mân Soái rất kính trọng Sư, thường hỏi: Pháp yếu với Sư.

10. Đại sư Thiều Khánh ở Hùng Pháp Long Thọ thuộc Dương châu.

Sư người ở Tuyên Châu, họ Trần. Thuở nhỏ ở chùa Linh Nham học kinh luận. Giảng nghiệp kinh đã thành mà lại mộ Thiền na, bèn hỏi: Pháp ngài Tuyết Phong lại siêng năng mấy năm, tùy duyên mà khai ngộ. Sư nhân đi kinh hành thấy lá khoai lay động. Tuyết Phong chỉ lá động mà nhìn. Thiều Khanh rất sợ sệt. Tuyết Phong nói đó là nhà ông, sợ sệt làm gì. Sư do đó bỗng nhiên tỉnh ngộ, dứt bỏ việc đạo đến người khác. Liền được mời ở Long Khê. Hỏi: Người xưa nói có điện Ma-ni có 4 góc, 1 góc thường lộ bày, như thế nào là góc thường lộ bày? Sư đưa cây phất trần lên. Hỏi: gạo không Cát 1 hạt làm sao cứu được vạn người đói? Sư nói: Hiệp khách trước mặt như đoạt kiếm, xem anh chẳng phải điểm nhi lang. Hỏi: Võ tay người mù đến Sư lại tiếp chăng? Sư nói: Trước sau cần phải được tiện này. Hỏi: Cứ tiện là tiếp chăng? Sư nói: Lão này lại chỏ mỏ vào đó. Hỏi: Chỗ mắt tai chẳng đến thế thế nào? Sư nói: Ông không làm cái này. Hỏi: Như thế tức nghe? Sư nói: Thật là lão điếc. Hán Chương Thú là Vương Công rất kính trọng Tô Phong, tâu lên vua ban cho Sư danh hiệu và y tía.

11. Đại sư Hành Thao Nhân Tuệ ở viện tông Phước châu.

Sư người ở Tuyên châu, họ Vương. Sư thọ nghiệp tại chùa Khai Nguyên ở Phước châu. Dự Thiền hội với ngài Tuyết Phong tiếng nghe khắp nơi. Mân Soái (Tùy Dượng đế?) thỉnh sư chuyển pháp luân, bạn Thiền đến đông. Sư lên pháp đường nói: Ta cùng Thích Ca đồng tham vấn, các ông nói tham người nào? Lúc đó có vị Tăng bước ra lễ bái định hỏi. Sư nói: Lầm rồi. Hỏi như thế nào ý Tây Trúc đến? Sư nói: Tai gấu

chẳng từng che giấu. Hỏi: Việc ngay đây xin Sư phương tiện nói. Sư nói: Không nhân ông hỏi ta cũng chẳng nói. Hỏi: Như thế nào là ý Tây Trúc đến? Sư nói: Ban ngày không có người nhàn rỗi.

12. Đại sư Tùng Yểm Siêu Chứng ở viện Vĩnh Phước, núi Liên hoa, Phước châu. - Tăng hỏi: Nho môn lấy ngũ thường là phép tốt ráo (cực tắc), chưa biết Tông môn lấy gì làm phép tốt ráo (cực tắc). Sư im lặng hồi lâu. Vị Tăng hỏi: Đó tức là học nhân vội gấp. Sư nói: Đáng cho ăn gậy. Hỏi: Giáo nói chỉ có pháp Nhất thừa, thế nào là pháp Nhất thừa? Sư hỏi: Ông nói ta ở trong đó làm gì? Hỏi: Đó tức là chẳng biết ý giáo? Sư nói: Tuy thế tức chẳng cô phụ ông. Hỏi: Chẳng hướng chỗ hỏi mà hiểu cũng là chỗ học nhân hỏi, Hòa thượng thì như thế nào? Sư nói: Uống trà đi. Trưởng Khánh thường nói: Hết pháp không dân. Sư nói: Vĩnh Phước thì chẳng thế. Nếu chẳng hết pháp sao lại được dân. Lúc đó có vị Tăng nói: Thỉnh Sư hết pháp. Sư nói: Ta chẳng cần ông nộp thuế. Hỏi: Các thứ khác chẳng hỏi chỗ Liêu kính thỉnh Sư thù từ nói ra. Sư nói: Chẳng mau lạy 3 lạy - Sư lên pháp đường nói: Nhìn mũi tên quái gỡ. Liền trở về phương trượng. Hỏi: Thỉnh Sư dạy bảo. Sư nói: Chớ chôn mắt. Hỏi: Đại chúng đã vân tập thỉnh Sư nói: Pháp. Sư hỏi: Nghe chẳng? Hỏi: Nếu lại đứng lâu mà nghĩ ắt khó được kịp. Sư nói: Thật được mà. Hỏi: Điện Ma-ni có 4 góc 1 góc thường lộ bày, như thế nào là góc thường lộ bày? Sư nói: Chẳng thể lại điếm. Sư lên pháp đường đứng bên tòa bảo chúng rằng: 2 Tôn chẳng cùng hóa. Rồi trở về phương trượng.

13. Đại sư Linh Chiếu Chân Giác ở chùa Long hoa, Hàng châu.

Sư người ở Cao Ly. Sư du phương đến Mân Việt lên thất Tuyết Phong mà ngâm hạp Huyền chỉ. Sư chỉ mặc 1 áo siêng làm việc chúng. Mấn Trung gọi là Chiếu Bố Nạp (áo vải). Một hôm Sư chỉ nửa mặt trắng hỏi Bạc Thượng tọa: 1 mảnh ấy đi đâu? Bạc nói: Chớ vọng tưởng. Sư nói: Mất 1 mảnh. Chúng tuy khen đẹp mà sống đạ bạc tự giữ. Sư trước ở núi Tề vân, Vụ châu. Sư lên pháp đường im lặng hồi lâu bỗng duỗi tay nhìn chúng bảo rằng: Xin lấy chút ít, xin lấy chút ít. Lại nói 1 người truyền hư vạn người truyền thật. Vị Tăng hỏi: Trẻ quê hay ca múa chẳng biết thời nay có không. Sư xuống tòa múa may hỏi Sa-di biết chẳng? Vị Tăng nói chẳng hiểu. Sư nói: Sơn tăng đáp khúc cong mà cũng chẳng hiểu. Hỏi: Hội Linh sơn pháp pháp truyền nhau chưa biết Tề vân đem gì giao phó. Sư nói: Chẳng thể vì 1 mình ông mà hoang vu cả Tề vân. Hỏi: Chẳng tiện là thân (đích thân) giao phó cũng không. Sư nói: Chớ khiến đại chúng cười. Hỏi: Một hạt dan điếm sắt thành vàng, 1 lời

chí lý điểm phàm thành Thánh, thỉnh Sư 1 điểm. Sư nói: Lại biết Tề vân điểm vàng thành sắt chẳng? Đáp: Điểm vàng thành sắt trước nay chưa nghe, 1 lời chí lý dám mong chỉ dạy. Sư nói: Dưới (sau) câu chẳng nêu ra hối hận không kịp. Sau đó sư đến ở cảnh Thanh viện ở Việt châu, hải chúng vui theo. Một hôm Sư bảo chúng rằng: Hãy chỉ dạy. Vị Tăng nói: Thỉnh Sư tận lệnh. Sư nói: Hồng Hồng. Hỏi: Như thế nào là bốn phận sự của học nhân? Sư nói: Cảnh thanh chẳng tiếc miệng. Hỏi: Thỉnh Sư chạm trở. Sư nói: 8 thành. Hỏi: Vì sao chẳng 10 thành. Sư nói: Lại biết cảnh thanh sinh tu lý chẳng? - Sư hỏi: Vị Tăng: Từ đâu đến? Đáp: Từ Ngũ phong lại. Sư hỏi: Đến làm gì? Đáp: Lễ bái Hòa thượng. Sư nói: Sao chẳng tự lễ? Đáp: Lễ rồi. Sư nói: Nước cảnh hồ cạn. Hỏi: Như thế nào là câu thứ nhất? Sư nói: Chờ lằm dưới (sau) danh ngôn. Hỏi: Sư há không phương tiện. Sư nói: Con quạ nuôi sẽ con. Hỏi: Hưởng thượng 1 đường ngàn Thánh chẳng truyền, chưa biết người nào truyền được? Sư nói: Ngàn Thánh cũng nghi ta. Hỏi: Chờ tiện là truyền cũng không? Sư nói: Tấn Đế chém Kê Khang. Hỏi: Thích Ca đóng cửa ở Ma Kiệt, Tịnh Danh ngâm miệng ở Tỳ-da, ý này thế nào? Sư nói: dưới hành lang phía Đông hai hai ba ba. Sư bảo chúng rằng: Các phương lấy Tỳ-lô pháp thân làm cực tặc (phép rớt ráo), trong cảnh thanh thì không thế, cần phải biết Tỳ-lô có Thầy, pháp thân có chủ. Hỏi: Như thế nào sư Tỳ-lô chủ pháp thân. Đáp: Hai ông sao dám luận. - Hỏi người xưa nói thấy sắc liền thấy tâm, đây tức là sắc, cái gì là tâm. Sư nói: Câu hỏi ấy chẳng đối Sơn tăng chẳng? Hỏi: Chưa mở xẻ về trước thỉnh Sư đoán? Sư nói: Lạc ở chỗ nào. Đáp: Đó tức là lỗi miệng (mất miệng). Sư nói: Hàn sơn đưa Qui sơn. Lại nói: Đứng đứng lại, Xà-lê lỗi (mất) miệng hay Sơn tăng lỗi (mất) miệng. Đáp: Hổ dữ chẳng ăn thịt con. Sư nói: Đầu lừa ra đầu ngựa vào. Sư bỗng hỏi một vị Tăng: Nhớ được chẳng? Đáp: Nhớ được. Sư hỏi: Nói cái gì? Đáp: Nói cái gì. Sư nói: Ở Hoài nam cậu bé vào chùa. Hỏi: Là gì con ứng giới con điều giới đuổi không kịp. Sư nói: Xà-lê riêng hỏi, Sơn tăng riêng đáp. Hỏi: Thỉnh Sư riêng đáp. Sư nói: Người đi 10 dặm 1 đoạn đường (cuộc đi). Hỏi: Mạt vàng tuy quý nhưng ở trong mắt thì không được lúc đó thế nào? Sư nói: Dính không được mà dính được ư? Vị Tăng lễ bái. Sư nói: Thân các sâu. Hỏi: Dưới cây Bồ đề độ chúng sinh, thế nào là cây Bồ đề? Sư đáp: Rất giống cây khổ luyện. Hỏi: Vì sao giống cây khổ luyện. Sư nói: Thật chẳng ngựa giỏi sao nhọc bóng roi. - Sau Hồ Thụ là Tiên Công chọn phía Tây Hàng Chi mà lập viện Báo từ, thỉnh Sư đến mở pháp. Thiền chúng cùng đến nương cậy. Khi đó Tiên Vương lại lập chùa Long hoa, đón linh cốt và đạo cụ của Kim hoa

truyện Đại sĩ về thờ, khiến Sư đến trụ trì - Năm Tấn Thiện Phước thứ 12 (Đinh mùi) ngày 26 tháng 07 Nhuận Sư tịch ở chùa ấy, thọ 78 tuổi. Tháp Sư ở núi Đại từ.

14. Đại sư Linh Sâm Vĩnh Minh ở Thúy Nham, Minh châu.

Sư người ở Hồ châu. Từ lúc được Tuyết Phong thọ ký thì đến ở Thúy Nham mà mở lớn pháp Tịch - Hỏi: Chẳng nhờ 3 tác thánh Sư nói: Ở trong nhà uống trà mà biếm bác đi. Hỏi: Quốc sư 3 lần gọi thi giả ý chỉ thế nào? Sư nói: Bức ép người làm gì? Hỏi: Các thứ khác thì chẳng hỏi? Sư im lặng. Vị Tăng hỏi: Như thế nào là nêu giống người? Sư gọi thi giả rót trà đem lại. Sư lên pháp đường nói: Nay mùa hạ cùng các huynh đệ nói luận thấy Thúy Nham lông mày ở đâu. Hỏi: Phàm có câu nói đều là điểm nhơ, thế nào là việc hưởng thượng? Sư nói: Hễ có câu nói đều là điểm nhơ. Hỏi: Như thế nào là chỗ yếu? Sư nói: Đại chúng cười ông. Hỏi: Thản nhiên chẳng trệ vào đầu mũi nhọn khi ấy thế nào? Sư nói: Rất có người làm kiến giải này. Hỏi: Rốt ráo thì thế nào? Sư nói: Thản nhiên không trệ vào đầu mũi nhọn. - Hỏi: Người xưa cầm chúy dựng phát trần ý chỉ như thế nào? Sư nói: Tà pháp khó nâng giúp. - Hỏi: Vị Tăng Dao vì sao vẽ hình Chí Công chẳng được. Sư nói: Họp sát làm gì? - Hỏi: Trong đường hiểm ác lấy gì làm cầu bến. Sư nói: Được Sơn nhiều lần dặn dò. Hỏi: Không đeo (trệ) phàm Thánh, đương cơ chỉ bày thế nào? Sư nói: Chứ hưởng người nói Thúy Nham Linh lợi. Hỏi: Diệu Cơ ngôn cú tất cả đều chẳng thích hợp với việc trong Tông thừa là thế nào? Sư nói: Lễ bái đi. Hỏi: Học nhân chẳng hiểu Sư nói: Xuất gia hành cước lễ bái cũng chẳng hiểu Tiên Vương nghe Đạo phong của Sư bèn thỉnh Sư ở chùa Long Sách. Sư tịch ở đó.

